

УДК 330.34:656.072

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

Каличева Н.Є., к.е.н., доцент (УкрДУЗТ)

Стаття присвячена питанням інноваційного розвитку залізничного транспорту та, зокрема, пасажирських перевезень, як одного з необхідних напрямів розвитку галузі. Визначено, що серед значного різноманіття інноваційних рішень для підвищення ефективності пасажиропотоків перспективними є застосування інформаційних технологій та сучасних технологічних рішень. Розглянуто специфіку їх використання для підприємств залізничного транспорту, які безпосередньо забезпечують якість та надійність пасажирських перевезень, з урахуванням вимог сьогодення.

Ключові слова: інновації, пасажирський комплекс, залізничний транспорт, технології, ефективність, якість, надійність

НАПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПАССАЖИРСКИХ ПЕРЕВОЗОК НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ

Каличева Н.Е., к.э.н, доцент (УкрГУЖТ)

Статья посвящена вопросам инновационного развития железнодорожного транспорта и, в частности, пассажирских перевозок, как одного из необходимых направлений развития отрасли. Определено, что среди значительного многообразия инновационных решений для повышения эффективности пассажиропотоков перспективными является применение информационных технологий и современных технологических решений. Рассмотрена специфика их использования для предприятий железнодорожного транспорта, которые непосредственно обеспечивают качество и надежность пассажирских перевозок, с учетом требований сегодняшнего дня.

Ключевые слова: инновации, пассажирский комплекс, железнодорожный транспорт, технологии, эффективность, качество, надежность

DIRECTIONS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF PASSENGER TRANSPORTATIONS ON A RAILWAY TRANSPORT

Kalicheva N.E., candidate of economic sciences, associate professor, (USU RT)

Sustainable development of territorial complexes and the efficiency of foreign economic activity is largely dependent on the state of communications, which on the one hand reflect the level of development of the national economy and the level of economic security of the country. The effective functioning of a modern and competitive transport infrastructure reflects the degree of economic development of the state and provision of innovative development of all.

Directions of innovative development of enterprises of railway transport are used to achieve effective development of the industry, so consider one of the most modern and the newest trends, namely the introduction of satellite technology. After all, integrated management of train traffic, dynamic the monitoring of infrastructure and rolling stock are necessary components for the improvement of technical and technological state of the industry

If to allocate separately a passenger terminal, as one of the necessary directions of development of railway transport, the main innovative technologies is the implementation of programs for contact less ticketing and registration locations. The quality of rolling stock, also plays a fairly significant role

in ensuring the competitiveness of transport. After all, modern passenger, with a fairly wide product carrier on the transport market, wants to travel in comfort.

Now shows that a country that aspires to become a full partner of the global transport system should provide transport services in accordance with the international requirements to the speed and comfort of movement.

Keywords: *innovation, passenger terminal, railway transportation, technology, efficiency, quality, reliability*

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Значення залізничного транспорту, особливо в сухопутній частині світу, є досить важливим, адже він виконує зв'язуючу роль, забезпечуючи оперативність та надійність перевезень, та дозволяє чітко планувати зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів.

Стрімкий розвиток товарно-виробничих відносин на міжнародному рівні залежить від надійної та ефективної роботи транспортної галузі. Ефективність функціонування якої, на сьогоднішній день, зумовлюється впровадженням досягнень науково-технічного прогресу та посиленням інтеграційних процесів, що призводить до зближення економік та до необхідності усунення перешкод на шляху руху не лише товарів та послуг, а й пасажирів.

Варто відзначити, що у сучасних умовах розвитку ринкової економіки, які постійно висувають вимоги до оновлення технологій, успішна діяльність підприємств неможлива без інновацій, які потрібно здійснювати, застосовуючи саму передову техніку і науково-дослідну базу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених частин загальної проблеми. Питаннями інноваційного розвитку залізничного транспорту займаються провідні вчені та практики. Серед них варто виділити роботи Диканя В.Л., Кірдіної О.Г., Кузьміна О.Є., Князя С.В., Дейнеки О.Г., Шипуліна Ю.С., Третьяк В.П. та ін. [1-7]. Але постійний розвиток та вдосконалення науко-технічної бази призводить до появи нових організаційно-технічних заходів, які можна і потрібно використовувати на підприємствах залізничного транспорту, як фактор забезпечення їх інноваційного розвитку.

Мета статті. Розгляд питань інноваційного розвитку пасажирського комплексу залізничного транспорту за рахунок

впровадження інформаційних технологій та сучасних технологічних рішень.

Викладення основного матеріалу дослідження. Застосування на залізничному транспорті інновацій різного рівня необхідне для створення конкурентоспроможної продукції чи послуги, що потребує відповідних змін у технічному та технологічному забезпеченні галузі [8].

Основними напрямом інноваційного розвитку підприємств залізничного транспорту на сьогоднішній день є:

- оновлення рухомого складу;
- використання сучасних високопродуктивних та енергозберігаючих техніки та технологій;
- збільшення протяжності безстикової колії;
- створення стрілочних переводів на елементній базі п'ятого покоління;
- створення рейки нового покоління з новим профілем (підвищення висоти головки рейки, оптимізація викрутки) із диференційованою міцністю по перерізу тощо;
- оптимізація періодичності проведення діагностики колій та споруд з використанням різних технічних засобів;
- використання інформаційних технологій в діагностиці колії та споруд, забезпеченні безпеки перевезень, контролю за рухом потягів тощо;
- застосування автоматизованої системи аналізу діагностичних даних щодо місця знаходження рухомого складу;
- створення єдиної цифрової моделі колії залізниць і технологій ремонтів з її використанням та ін.

На сьогоднішній день впровадження комплексних інформаційно-керуючих систем спрямоване на оптимізацію управління інфраструктурою та перевізним процесом при забезпеченні високого рівня безпеки руху поїздів. Адже, лише інформаційні технології в найближчій перспективі здатні на основі об'єктивної (позбавленою «людського

фактора») інформації в режимі реального часу відповісти на питання, де і на якій ділянці колії в даний момент знаходиться поїзд або інший рухомий об'єкт, з якою швидкістю і по якій колії він рухається та через який час можна очікувати на його прибуття в пункт призначення, а також які параметри роботи його механізмів [9].

Якщо виділити окремо пасажирський комплекс, як один з необхідних напрямів розвитку залізничного транспорту, то основними інноваційними технологіями є впровадження програм по безконтактному продажу квитків та реєстрації місць [10], що зумовлене небажанням пасажирів витратити час на очікування. Також, новим напрямом в сфері продажу квитків може бути послуга з продажу квитків у кредит, особливо з урахуванням складної економічної ситуації, що склалася в країні в останні роки.

Варто відзначити, що регулювання ціни на пасажирські перевезення, залишається одним з головних факторів збільшення рівня пасажиропотоку. [10]. І звичайно ж розширення діапазону послуг безпосередньо у вагонах з обов'язковим доступом до мережі Інтернет. Звісно ж, збільшення ролі медіа має відобразитися і на роботі пасажирського комплексу залізничного транспорту, адже в соціальних мережах досить легко відстежувати будь-які зміни у настрої пасажирів, так як сучасні засоби зв'язку дозволяють їм досить оперативно залишати, як позитивні, так і негативні відгуки про якість поїздки, що сприятиме покращенню роботи пасажирського комплексу за рахунок вчасного виявлення та оперативного реагування на всі зауваження та нарікання від пасажирів.

Відзначимо, що якість рухомого складу відіграє досить вагому роль при забезпеченні конкурентоспроможності перевезень. Адже сучасний пасажир, маючи досить широкий вибір перевізників на ринку транспортних послуг, бажає мандрувати з комфортом. Тому, впровадження поїздів з автомобілевозами, габаритних вагонів з чотирьохмісними купе, спальних двоетажних вагонів, вагонів-мікст, котрі мають місця різного класу, сучасних вагонів-ресторанів, в яких пасажир зможе скористатися власною їжею або задовольнити інші потреби, тощо є важливою та необхідною умовою забезпечення

конкурентоспроможності пасажирських залізничних перевезень.

Також, необхідно звернути увагу на міжнародні перевезення, особливо з точки зору гармонізації міжнародного транспортного права. Адже сучасний пасажир, особливо з точки розу безпеки, надійності та цінового фактору перед іншими видами транспорту, при наявності відповідного сервісу, вибере переміщення за допомогою залізниці.

Висновки. Сьогодні показує, що країна, котра прагне стати повноцінним партнером світової транспортної системи, повинна надавати транспортні послуги відповідно до світових вимог до швидкості та комфорту руху.

Відзначимо, що за умов економічного зростання вирішальними вимогами для ефективного функціонування залізничного транспорту являються зниження власних витрат, підвищення мотивації працівників галузі, здатність задовольняти зростаючі потреби споживачів до якості послуг та швидко й еластично реагувати на зміну попиту. І одним з найбільш сучасних та новітніх напрямів виступає впровадження інформаційних технологій та сучасних технологічних рішень. Адже, комплексне управління рухом поїздів, якісний сервіс, динамічний моніторинг стану інфраструктури і рухомого складу є необхідними складовими для удосконалення техніко-технологічного стану галузі [11].

І взагалі, розвиток залізничної галузі повинен бути спрямованим на введення новітніх технологій та створення телекомунікаційної мережі, побудову швидкісних ліній та продовження реформування господарських функцій для абсолютного забезпечення запитів економіки і громадян нашої держави в безпечних перевезеннях з високим рівнем якості та надійності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Дикань В. Л. Система інтегрованого управління інвестиційно-інноваційним розвитком залізничного транспорту / В. Л. Дикань, О. Г. Кірдіна // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2011. - № 1. - С. 137-144.

2 Кірдіна О. Г. Проблеми та перспективи інноваційного розвитку залізничного транспорту / О.Г. Кірдіна // Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник наукових праць. – Харків, УкрДУЗТ. - 2015. - № 50. – С. 285 – 289.

3 Дикань В.Л. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту: монографія / В.Л. Дикань, В.О. Зубенко. - Х. : УкрДАЗТ, 2008. – 194 с.

4 Кузьмін О.Є. Інвестиційна та інноваційна діяльність: монографія/ О.Є.Кузьмін, С.В. Князь, Н.В.Тувакова, А.Я. Кузнецова. За наук. ред. проф., д-ра екон. наук О.Є. Кузьміна. – Львів: ЛБІНБУ, 2003. – 233 с.

5 Дейнека О.Г. Інноваційно-інвестиційні підходи до розвитку галузі залізничного транспорту / О.Г. Дейнека // Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник наукових праць. – Харків, УкрДАЗТ. - 2018. - № 22. - С. 54-55.

6 Шипуліна Ю.С. Інноваційний потенціал як основа стійкого економічного розвитку господарських систем, його сутність та структура / Ю.С. Шипуліна //Механізм регулювання економіки. – 2004. – №2. – С.71 – 81.

7 Третяк В. П. Управління інноваційними процесами розвитку

залізничного транспорту України та його соціальної інфраструктури / В. П. Третяк // Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник наукових праць. – Харків, УкрДАЗТ. - 2014. - № 45. - С. 232-238.

8 Зубенко В.О. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності на підприємствах залізничного транспорту/ В.О. Зубенко, Л.Ю. Коник/ Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник наукових праць. – Харків, УкрДАЗТ. - 2015. - № 49.- С. 177- 180.

9 Современные технологии для перехода к интеллектуальному железнодорожному транспорту [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ruscable.ru/article/Sovremennye_tehnologii_dlya_perehoda_k/

10 Копитко В.І. Маркетинго-логістичний підхід в організації пасажирських перевезень на залізничному транспорті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vuzlib.org/>

11 Каличева Н.Є. Організація управління на підприємствах залізничного транспорту в сучасних умовах/ Н.Є. Каличева// Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник наукових праць. – Харків, УкрДАЗТ. - 2014. - № 45. – С. 167– 170.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДУЗТ Дикань В.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДУЗТ Зубенко В.О.*